

Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU31

Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de slutsatser och rekommendationer Riksrevisionen lämnar i granskningsrapporten Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser (RiR 2025:16). Regeringen redogör även för åtgärder som har vidtagits och planeras för att effektivisera statens insatser för att främja de nationella minoritetsspråken.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår motionsyrkandena och hänvisar bl.a. till vidtagna åtgärder och pågående arbete.

I betänkandet finns tre reservationer (V, MP).

Behandlade förslag

Regeringens skrivelse 2025/26:62 Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken.

Tio yrkanden i följdmotioner.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Regeringens skrivelse5

 Minoriteternas språkcentrum8

 Uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning 11

 Övriga frågor om statens främjande av de nationella
 minoritetsspråken 15

Reservationer 19

 1. Minoriteternas språkcentrum, punkt 2 (V, MP) 19

 2. Uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning, punkt 3
 (MP) 20

 3. Övriga frågor om statens främjande av de nationella
 minoritetsspråken, punkt 4 (MP) 21

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag 23

 Skrivelsen 23

 Följdmotionerna 23

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/26 24

Bilaga 2

Kulturutskottets yttrande 25

Bilaga 3

Utbildningsutskottets yttrande 30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:62 till handlingarna.

2. Minoriteternas språkcentrum

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2786 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2025/26:3435 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3,

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 46,

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 4.

Reservation 1 (V, MP)

3. Uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 2 och

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (MP)

4. Övriga frågor om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkandena 1 och 5–7.

Reservation 3 (MP)

Stockholm den 26 mars 2026

På konstitutionsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Mats Green (M), Hans Ekström (S), Mirja Räihä (S), Oskar Svärd (M), Mauricio Rojas (L), Ulrik Nilsson (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Muharrem Demirok (C), Jan Riise (MP), Lars Englund (M), Lars Andersson (SD), Peter Hedberg (S), Camilla Brunsberg (M), Victoria Tiblom (SD) och Lena Malm (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2025/26:62 Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken och tio yrkanden i följdmotioner samt tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de slutsatser och rekommendationer Riksrevisionen lämnar i granskningsrapporten Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser (RiR 2025:16). Regeringen redogör även för åtgärder som har vidtagits och planeras för att effektivisera statens insatser. Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 3 juni 2025. Riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg med medarbetare presenterade granskningsrapporten vid konstitutionsutskottets sammanträde den 10 juni 2025.

Konstitutionsutskottet har gett kulturutskottet och utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen, följdmotionerna och tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Båda utskotten har yttrat sig, se bilaga 2 och 3.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet har disponerats så att utskottet inleder med att behandla skrivelsen. Därefter behandlas förslag i följdmotioner och motioner från den allmänna motionstiden 2025/26 som rör frågor som behandlas i skrivelsen.

Regeringens skrivelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:62 till handlingarna.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Sverige har åtagit sig att stödja de nationella minoritetsspråken, jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli, så att de hålls levande. Sverige har återkommande fått kritik från Europarådet för arbetet med minoritetspolitiken, och det pågår en språkbytesprocess som innebär att allt färre talar minoritetsspråken. Bland annat till följd av det har Riksrevisionen granskat ett antal myndigheter som ska bidra till målet att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Granskningens övergripande fråga är om statens insatser för att hålla de nationella minoritetsspråken levande är effektiva. Riksrevisionen har avgränsat granskningen till ett urval av myndigheter, och den avser tidsperioden 2019–2024.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Staten kan använda sina resurser mer effektivt, bl.a. genom att fördela resurserna under längre tid i stället för att inrikta dem på korta satsningar. Riksrevisionen bedömer även att det behövs bättre statlig samordning av undervisning i minoritetsspråken och tydligare information om vägarna till lärarutbildning i minoritetsspråken. Vidare behöver information och stöd på området samlas på ett mer lättillgängligt sätt.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att

- ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i och främja produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken
- se över regleringen av fjärrundervisning och entreprenad, i syfte att främja elevers tillgång till fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk
- ge Institutet för språk och folkminnen (Isof) ett instruktionsenligt uppdrag för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib

- ge Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ett instruktionsenligt uppdrag att verka för att minoritetspolitikens mål uppnås, öka kunskapen om minoriteterna och deras rättigheter samt rapportera om utvecklingen på området
- flytta ansvaret för webbplatsen Minoritet.se till Länsstyrelsen i Stockholms län, eller en annan myndighet som regeringen bedömer som lämplig, och ge myndigheten i uppdrag att utveckla webbplatsens innehåll och användarvänlighet.

Regeringens övergripande bedömning och vidtagna åtgärder

Regeringen välkomnar granskningen och instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser. Regeringen delar dock inte Riksrevisionens bedömning att Regeringskansliet inte följer upp de granskade myndigheternas arbete med de nationella minoritetsspråken i tillräcklig utsträckning. Regeringen anför att den är angelägen om att arbeta långsiktigt för att hålla minoritetsspråken levande och ser allvarligt på att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Riksrevisionens granskning utgör ett viktigt underlag för regeringens fortsatta arbete med att bevara och främja de nationella minoritetsspråken.

Regeringen framhåller att den är angelägen om att fortsätta förstärka uppföljningen och samordningen av minoritetspolitiken och säkerställa efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter. I skrivelsen redogör regeringen för åtgärder som har vidtagits och planeras för att effektivisera statens insatser för att främja de nationella minoritetsspråken. Åtgärderna omfattar framför allt uppdrag till myndigheter genom ändringar i deras instruktioner. Åtgärderna redovisas närmare nedan i samband med behandlingen av motionsyrkanden.

I och med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Gällande ordning

I 8 § språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Vidare anges i 4 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk att det allmänna även i övrigt ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

Kulturutskottets yttrande

I sitt yttrande framhåller kulturutskottet att de nationella minoritetsspråken har talats under mycket lång tid i Sverige och utgör en viktig del av Sveriges kulturella och historiska arv. Kulturutskottet anser därför att Riksrevisionens slutsats att statens insatser inte har varit tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande är oroande. Vidare understryker kulturutskottet vikten av att samhället på olika sätt uppmuntrar och förenklar för dem som talar språken att föra kunskapen vidare till nästa generation. Annars är risken stor att språken dör ut. Ett levande språk är också en förutsättning för att kulturen ska fortsätta att utvecklas och spegla samtiden. I detta sammanhang är det enligt kulturutskottet centralt att insatserna för att främja de nationella minoritetsspråken är både långsiktiga och ändamålsenliga. Kulturutskottet välkomnar därför regeringens inriktning att arbeta långsiktigt för att hålla minoritetsspråken levande.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet välkomnar den skrivelse som regeringen har överlämnat med anledning av Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att rapporten är ett viktigt bidrag till regeringens långsiktiga arbete för att hålla minoritetsspråken levande.

Utskottets ställningstagande

Minoritetsspråken utgör en viktig del av Sveriges kulturella och historiska arv, och utskottet vill inledningsvis, liksom kulturutskottet, framhålla vikten av att bevara, stärka och öka tillgången till minoritetsspråken så att de kan föras vidare till kommande generationer.

Det allmänna har enligt lag ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken, och barns användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Utskottet noterar att regeringen ser allvarligt på att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande och att den är angelägen om att arbeta långsiktigt för att nå målet. Utskottet delar regeringens bedömning av behovet av ett långsiktigt arbete.

I likhet med regeringen välkomnar utskottet Riksrevisionens granskning och konstaterar att regeringen anser att granskningen utgör ett viktigt underlag för regeringens fortsatta arbete med att bevara och främja de nationella minoritetsspråken. Utskottet anser i likhet med utbildningsutskottet att rapporten är ett viktigt bidrag i det fortsatta arbetet.

Därmed föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Minoriteternas språkcentrum

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om minoriteternas språkcentrum.

Jämför reservation 1 (V, MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2786 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder för att säkra en långsiktig och permanent verksamhet vid minoritetsspråkens språkcentrum.

I partimotion 2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 46 föreslås ett tillkännagivande om att stärka nationella språkcentrum. Motionärerna anser att finansieringen av minoritetsspråkens språkcentrum måste permanentas.

I kommittémotion 2025/26:3435 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum efter 2024.

I kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om språkcentrumens behov av stabil finansiering över tid och av långsiktiga uppdrag som möjliggör en strukturerad utveckling, vilket behöver återspeglas i kommande budgetpropositioner och regleringsbrev.

I motion 2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att Institutet för språk och folkminnen ska ges ett instruktionsenligt och långsiktigt uppdrag att ansvara för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib, med tillhörande resurser.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Av rapporten framgår att regeringen i budgetpropositionen för 2025 aviserade att uppdragen i fråga om språkcentrum skulle fortsätta men med minskade resurser. Isof och Sametinget skulle gemensamt få 14,5 miljoner kronor per år under perioden 2025–2027 för språkcentrumens verksamhet, jämfört med 39 miljoner kronor år 2024. Vidare framgår att regeringen i mitten av december 2024 meddelade att Isof i stället skulle tilldelas 20 miljoner kronor och Sametinget 8 miljoner kronor för språkcentrum under 2025. Ökningen finansierades genom en omfördelning av andra medel inom politikområdet och innebar bl.a. en minskning av statsbidraget till kommuner och regioner inom förvaltningsområden.

Riksrevisionen konstaterar att effektiviteten i arbetet med språkcentrum har påverkats negativt av att uppdragen att inrätta språkcentrum var tillfälliga och

att regeringsbeslutet om fortsatt finansiering av Isofs språkcentrum kom sent. Även Samiskt språkcentrum har enligt Riksrevisionen påverkats av regeringens styrning. Sametinget har ägnat tid och resurser åt att rekrytera ny personal och bygga upp verksamhet på flera orter för samiska språk, för att sedan på grund av minskade medel 2025 behöva säga upp personalen och skala ned verksamheten igen.

Av rapporten framgår också att Isof inte kunnat utnyttja samtliga medel för språkcentrumen förrän under det tredje året med uppdraget, eftersom de ägnat tid åt att rekrytera och utbilda personal och inventera behov av insatser. Inte heller Sametinget som utökat sin verksamhet kunde använda samtliga avsatta medel under 2022, eftersom de ännu inte hunnit rekrytera all personal eller sluta hyresavtal om lokaler.

Riksrevisionen bedömer att regeringen skulle kunna använda sina resurser mer effektivt för att bevara minoritetsspråken genom att ge ansvariga myndigheter långsiktiga uppdrag att bl.a. arbeta med språkcentrum. Mot den bakgrunden rekommenderar Riksrevisionen regeringen att ge Isof ett instruktionsenligt uppdrag för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib.

Regeringens bedömning och vidtagna åtgärder

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att förutsägbarhet i styrningen av språkcentrum är eftersträfvansvärt. Sametinget har som uppgift enligt sin instruktion att bedriva språkcentrum för samiska. Regeringen anför vidare att det sedan 2025 finns både permanenta och tillfälliga medel avsatta för Isofs språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. I syfte att skapa långsiktighet för denna verksamhet beslutade regeringen den 27 november 2025 att föra in uppgiften att ansvara för språkcentrum i myndighetens instruktion.

Gällande ordning

Samiskt språkcentrum drivs sedan 2010 vid Sametinget, och 2022 fick Institutet för språk och folkminnen i uppdrag av regeringen att ansvara för språkcentrum för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib under perioden 2022–2024. Språkcentrumen ska aktivt främja och stimulera ökad användning av minoritetsspråken i samhället, bistå med sakkunskap, utveckla metoder för att stärka enskildas förutsättningar att bruka och återta språken samt sprida kunskap om revitalisering. Insatser som riktas till barn och ungdomar ska prioriteras särskilt. Språkcentrumens arbete ska utgå från språkbärarnas behov av revitaliseringsinsatser och utföras i fortsatt dialog med språkbärarna. Isof har även efter 2024 haft i uppdrag att ansvara för språkcentrum.

Av förordningen (2007:1181) med instruktion för Institutet för språk och folkminnen framgår att det bland myndighetens uppgifter ingår att särskilt ansvara för språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib som

ska främja ökad användning av språken, stärka enskildas förutsättningar för att återta språken och sprida kunskap om revitalisering. Denna uppgift skrevs in genom en ändring i förordningen som trädde i kraft den 1 januari 2026. Uppgiften att ansvara för språkcentrum hade dessförinnan getts genom ett uppdrag i regleringsbrevet.

Kulturutskottets yttrande

I sitt yttrande välkomnar kulturutskottet regeringens inriktning att arbeta långsiktigt för att hålla minoritetsspråken levande. Kulturutskottet ser det som positivt att Isof har fått en instruktionsenlig uppgift att ansvara för språkcentrum samt att Sametingets instruktion ska ändras i syfte att förtydliga dess ansvar inom minoritetspolitiken. Kulturutskottet anser också att det är positivt att det numera finns permanenta medel avsatta för arbetet med språkcentrum vid Isof. Sammantaget menar kulturutskottet att regeringen bedriver ett målinriktat arbete för att främja de nationella minoritetsspråken.

Kulturutskottet anser därmed att motionerna 2025/26:2786 (V) yrkande 3, 2025/26:3435 (MP) yrkande 3, 2025/26:3775 (MP) yrkande 46, 2025/26:3884 (MP) yrkande 1 och 2025/26:3892 (båda -) yrkande 4 bör avstyrkas.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om minoritetsspråkens språkcentrum har tidigare avstyrkts av riksdagen (bet. 2023/24:KrU10 och bet. 2024/25:KU28). Vid den senaste behandlingen förordades i flera motioner tillkännagivanden om att regeringen skulle säkra en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum. Konstitutionsutskottet noterade då att Riksrevisionen höll på att genomföra en granskning av främjandet av de nationella minoritetsspråken som förväntades bli klar i närtid. Utskottet noterade också att uppföljningsmyndigheterna hade lämnat en rekommendation till regeringen om den framtida finansieringen av minoritetsspråkens språkcentrum. Utskottet fann därmed inte skäl att ta något initiativ i frågan och avstyrkte motionsyrkandena. Företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet reserverade sig.

Utskottets ställningstagande

I flera motioner förordas tillkännagivanden om att regeringen ska säkra en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum. Utskottet konstaterar att Isofs uppdrag att ansvara för språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib nyligen flyttats från myndighetens regleringsbrev till dess instruktion för att skapa långsiktighet i verksamheten. Utskottet noterar att kulturutskottet ser positivt på denna förändring. Vidare konstaterar utskottet att frågor som rör minoritetspolitikens finansiering behandlas årligen i samband med riksdagens budgetbeslut. I likhet med kulturutskottet finner

utskottet inte skäl att ta något initiativ mot bakgrund av motionsyrkandena, som därmed avstyrks.

Uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning.

Jämför reservation 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att främja läromedelsproduktion och samordna undervisning i minoritetsspråk.

I motion 2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att Skolverket ska ges ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i de nationella minoritetsspråken samt att främja och samordna produktionen av läromedel i dessa språk. Vidare föreslås i yrkande 3 ett tillkännagivande om att regleringen av fjärrundervisning i skolan ska ses över i syfte att öka elevers faktiska tillgång till undervisning i nationella minoritetsspråk, inklusive samiska, oavsett bostadsort.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Eftersom det finns få lärare i minoritetsspråken är det enligt Riksrevisionen väsentligt att undervisningen i språken samordnas på ett effektivt sätt, och fjärrundervisning ses som ett viktigt verktyg. Riksrevisionen framhåller att Skolverket dock behöver känna till vilka skolhuvudmän som har, och vilka som saknar, tillgång till lärare i språken, om verket i större utsträckning ska kunna bistå i att skapa samordningslösningar. Riksrevisionen konstaterar i sin granskning att informationen är begränsad till vilka huvudmän som använder fjärrundervisning. Riksrevisionen bedömer att regeringen behöver vidta åtgärder för att säkerställa att regleringen av fjärrundervisning stöder målet om att hålla minoritetsspråken levande. Riksrevisionen konstaterar att det är frivilligt för skolhuvudmän att undersöka möjligheten att använda fjärrundervisning om de inte har en lärare på plats. Det innebär en risk för att elever inte får undervisning i minoritetsspråken eftersom fjärrundervisning medför vissa kostnader. Om den ekonomiska ersättningen för merkostnader för fjärrundervisning upphör som planerat i december 2025 skulle det enligt

Riksrevisionen vara tänkbart att huvudmän avstår från att erbjuda fjärrundervisning. Riksrevisionen anser dessutom att det inte är tillräckligt tydligt vem som får lov att sälja fjärrundervisning i samiska, vilket innebär att Skolverket inte informerar om alla skolhuvudmän som gör detta.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i och främja produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken. För att främja elevers tillgång till fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk rekommenderas regeringen även att se över regleringen av fjärrundervisning och entreprenad.

Regeringens bedömning och vidtagna åtgärder

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att Skolverkets uppdrag i fråga om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk ska vara långsiktigt för att resurserna ska kunna användas mer effektivt. I uppdraget ingår att stödja produktion av läromedel i språken, och regeringen instämmer i Riksrevisionens uppfattning att staten bör fortsätta med detta. Regeringen instämmer vidare i Riksrevisionens iakttagelse om bristen på lärare i nationella minoritetsspråk och delar bedömningen att elevers tillgång till fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk behöver främjas. Enligt Skolverkets uppdrag om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk ska myndigheten ansvara för att ge ersättning för merkostnader för fjärrundervisning i språken och planera och ansvara för att fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för huvudmän. Skolverkets redovisning visar att antalet huvudmän som har ansökt om statsbidrag för fjärrundervisning och antalet elever som huvudmän sökt bidrag för har ökat (U2025/00627). Skolverket har inom ramen för uppdraget även köpt uppdragsutbildningar hos lärosäten för att bl.a. öka andelen behöriga lärare i nationella minoritetsspråk och öka kompetensen i ett nationellt minoritetsspråk för personal i förskolan.

Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att fjärrundervisningen i de nationella minoritetsspråken bör göras obligatorisk eftersom åtgärder redan har vidtagits för att ge förutsättningar och incitament att använda fjärrundervisning med nuvarande regelverk. Regeringen noterar att det av Riksrevisionens rapport framgår att bestämmelsen i 23 kap. 15 § skollagen (2010:800) som bl.a. anger att undervisning i samiska endast får överlämnas på entreprenad till staten har tolkats på olika sätt av Sameskolstyrelsen och andra huvudmän. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det finns ett behov av att förtydliga regleringen i skollagen av fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk.

När det gäller Riksrevisionens inhämtade uppgifter om Sameskolstyrelsens begränsade kapacitet att erbjuda fjärrundervisning på entreprenad har Regeringskansliet följt upp frågan med myndigheten. I en muntlig dialog med

Sameskolstyrelsen bedömde myndigheten att de i nuläget kan möta det behov av fjärrundervisning som finns och att myndigheten har kunnat möta de senaste årens ökade efterfrågan då det finns fler behöriga lärare att tillgå och det gjorts olika organisatoriska lösningar.

Regeringen delar bedömningen att det behövs en långsiktighet i statens arbete för att öka lärarförsörjningen i fråga om nationella minoritetsspråk, tillgängliggöra fjärrundervisning och främja tillgången till adekvata och uppdaterade läromedel. Vidare bedömer regeringen att det som Riksrevisionen skriver i sin rekommendation om att ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i och främja produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken utgör ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete. Regeringen kan därför komma att återkomma i frågan.

Fjärrundervisning möjliggör att fler elever kan ta del av modersmålsundervisning i de fall det är svårt att hitta en lämplig lärare. Regeringen anför att den redan tidigare har vidtagit åtgärder som gäller fjärrundervisningen och att den i maj 2025 beslutade om förordningen (2025:359) om statsbidrag för fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2025. Syftet med bidraget är att fler elever ska kunna få tillgång till fjärrundervisning i något av de nationella minoritetsspråken. Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att det finns ett behov av att se över bestämmelserna om fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk. Regeringen kan därför komma att återkomma i frågan.

Gällande ordning

Av förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk framgår att myndigheten bl.a. ska ha ett samlat ansvar (sektorsansvar) för frågor om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken inom ramen för sitt verksamhetsområde. I det ingår att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel samt i övrigt verka samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter (18 § 4). Sektorsansvaret beslutades tidigare som ett uppdrag i regleringsbrevet. Ändringen av instruktionen trädde i kraft den 20 januari 2026.

Förordningen (2025:359) om statsbidrag för fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk innehåller bl.a. bestämmelser om förutsättningarna för att få statsbidrag samt om ansökan om och beslut om statsbidrag. Av 6 § första stycket framgår att statsbidrag får lämnas för kostnader för lön till den lärare som bedriver modersmålsundervisningen under förutsättning att läraren som bedriver undervisningen är anställd hos den huvudman som anordnar modersmålsundervisningen. Vidare får enligt andra stycket bidraget användas för huvudmannens kostnader för fjärrundervisning som huvudmannen anordnar själv eller som överlämnas på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet.

Enligt 5 kap. 10 § skolförordningen (2011:185) är en huvudman skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett minoritetsspråk endast om det finns en lämplig lärare.

Den 16 december 2025 beslutade riksdagen om budgetpropositionen för 2026 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (prop. 2025/26:1 utg.omr. 16, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124). I och med detta beslut flyttades en del av de tidigare avsatta medlen för nationell samordning av nationella minoritetsspråk från anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet till myndighetens förvaltningsanslag, anslaget 1:1 Statens skolverk. Av budgetpropositionen framgår att medlen flyttades för en bättre överensstämmelse med anslagsändamålet.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet konstaterar att det av skrivelsen framgår att regeringen ser allvarligt på att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Utskottet noterar vidare att regeringen, efter att ha överlämnat skrivelsen till riksdagen, har beslutat om en ändring i Skolverkets instruktionsenliga sektorsansvar för frågor om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Ändringen innebär att uppdraget har förtydligats till att även omfatta att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel. Av skrivelsen framgår att regeringen även kan komma att återkomma i frågan om en översyn av bestämmelserna om fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk. Enligt utbildningsutskottet är regeringens åtgärder och bedömningar väl avvägda.

Utbildningsutskottet anser därmed att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2025/26:3884 (MP) yrkande 2 och motion 2025/26:3892 (-) yrkandena 2 och 3.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att utbildningsutskottet i sitt yttrande uppmärksammar att regeringen efter att ha överlämnat skrivelsen till riksdagen har beslutat om en ändring i Skolverkets instruktionsenliga sektorsansvar. Därigenom har det förtydligats att uppdraget även omfattar att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel. Utskottet noterar vidare att regeringen kan komma att återkomma i frågan om en översyn av bestämmelserna om fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk.

Utskottet konstaterar att utbildningsutskottet anser att regeringens åtgärder och bedömningar är väl avvägda. Konstitutionsutskottet har ingen annan uppfattning. Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övriga frågor om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övriga frågor om statens främjande av de nationella minoritetsspråken, bl.a. om uppföljning och samordning av stödet.

Jämför reservation 3 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att göra uppföljnings- och stöduppdraget långsiktigt och föra in det i berörda myndigheters instruktioner.

I motion 2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om långsiktigt och samordnat stöd till de nationella minoritetsspråken, särskilt de samiska språken. Vidare föreslås i yrkande 5 ett tillkännagivande om att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ska ges instruktionsenliga uppdrag att verka för att minoritetspolitikens mål uppnås, att öka kunskapen om de nationella minoriteterna och deras rättigheter samt att systematiskt följa upp och rapportera om utvecklingen på området. I yrkande 6 föreslås även ett tillkännagivande om att ansvaret för webbplatsen minoritet.se ska placeras hos Länsstyrelsen i Stockholms län, eller en annan lämplig myndighet, och att myndigheten ska ges i uppdrag att utveckla webbplatsens innehåll, tillgänglighet och användarvänlighet som ett samlat nationellt kunskapsstöd. Dessutom föreslås i yrkande 7 ett tillkännagivande om att samiska organisationer och Sametinget ska ges reellt inflytande över utformningen, genomförandet och uppföljningen av utbildnings- och språkpolitiska insatser som berör samiska barn och unga.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Riksrevisionen bedömer att regeringen skulle kunna använda sina resurser för att bevara minoritetsspråken mer effektivt genom att ge ansvariga myndigheter långsiktiga uppdrag bl.a. i fråga om att ge stöd till och följa utvecklingen på området. Riksrevisionen bedömer också att statens resurser skulle användas mer effektivt om myndigheterna kunde planera och arbeta långsiktigt utifrån instruktionsenliga uppdrag.

Vidare behöver enligt Riksrevisionens bedömning information och stöd på området samlas på ett mer lättillgängligt sätt. Många myndigheter sprider information och stödmaterial om minoritetsspråken, men det är svårt för enskilda att hitta och överblicka materialen. Webbplatsen minoritet.se är förhållandevis välkänd som samlingsplats för sådan information och sådant

stöd, men Riksrevisionen bedömer att webbplatsen behöver utvecklas för att bli användarvänlig och för att säkerställa att innehållet motsvarar målgruppernas behov.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att ge Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ett instruktionsenligt uppdrag att verka för att minoritetsspolitikens mål uppnås, att öka kunskapen om minoriteterna och deras rättigheter samt att rapportera om utvecklingen på området. Vidare rekommenderas regeringen att flytta ansvaret för webbplatsen minoritet.se till Länsstyrelsen i Stockholms län, eller en annan myndighet som regeringen bedömer som lämplig, och ge myndigheten i uppdrag att utveckla webbplatsens innehåll och användarvänlighet.

Regeringens bedömning och vidtagna åtgärder

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att arbetet med att främja de nationella minoritetsspråken kräver långsiktighet och att långsiktiga uppdrag bör regleras i en myndighets instruktion. Regeringen anför att syftet med regeringens handlingsprogram för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken var att ge en inriktning för det strategiska och långsiktiga arbetet även efter att den tillfälliga finansieringen löpt ut vid utgången av 2024. Vidare framhåller regeringen att det är en prioriterad fråga för regeringen att stärka uppföljningen av samordningen av minoritetsspolitiken. Regeringen är angelägen om att uppföljningsmyndigheternas arbete ska stärka efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter.

Regeringen anför även att den årligen i budgetpropositionen rapporterar till riksdagen om utvecklingen inom minoritetsspolitiken utifrån indikatorer inom ett antal områden. Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse att relevant statistik är nödvändig för att följa minoritetsspråkens utveckling. Isof och Sametinget gavs därför 2022 ett treårigt uppdrag att ta fram indikatorer för att följa språkens utveckling. Isof slutredovisade uppdraget den 1 mars 2025, och Sametinget redovisade den 29 april 2025. Av skrivelsen framgår att frågan om indikatorer för språkens utveckling bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen instämmer även i Riksrevisionens iakttagelse att uppföljningsmyndigheterna har en central roll i att ge stöd och information om minoritetsspråken. Vidare delar regeringen bedömningen att webbplatsen minoritet.se är en central källa till information och att det finns behov av att utveckla webbplatsen.

Regeringen anför att den är angelägen om att fortsätta förstärka uppföljningen och samordningen av minoritetsspolitiken och säkerställa efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter. Regeringen beslutade därför den 28 maj 2025 att ge Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att förbereda och genomföra inordnandet av den verksamhet inom minoritetsspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för. Det huvudsakliga syftet med överföringen av verksamheten var att stärka efterlevnaden av de nationella minoriteternas

rättigheter. Av skrivelsen framgår att regeringen inriktning var att MUCF:s uppgifter inom minoritetspolitiken skulle regleras i myndighetens instruktion, och en instruktionsändring planerades att träda i kraft den 1 januari 2026.

Vidare gav regeringen den 20 november 2025 MUCF i uppdrag att genomföra en förstudie inför övertagandet av webbplatsen minoritet.se från Sametinget. I uppdraget ingår att undersöka förutsättningarna för att ta över och utveckla webbplatsen minoritet.se på ett ändamålsenligt, användarvänligt och kostnadseffektivt sätt. Sametinget har ett fortsatt ansvar för uppföljning och samordning av minoritetspolitiken. I och med att MUCF tar över ansvaret för uppföljning av minoritetspolitiken från Länsstyrelsen i Stockholms län kommer även Sametingets instruktion att ses över. Syftet är att förtydliga Sametingets ansvar inom minoritetspolitiken. Sametinget och företrädare för samiska organisationer konsulteras för närvarande i frågan. I syfte att fortsätta att stärka arbetet med samordning och uppföljning av minoritetspolitiken tillförde regeringen medel för detta ändamål i budgetpropositionen för 2025. Medlen sträcker sig till och med 2027.

Gällande ordning

I förordningen (2025:900) med instruktion för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor anges att myndigheten är förvaltningsmyndighet för bl.a. politiken för de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Vidare framgår följande i fråga om särskilda uppgifter när det gäller genomförandet av politiken för nationella minoriteter.

Myndigheten ska inom sitt ansvarsområde

- följa upp och analysera offentliga aktörers insatser i förhållande till målet för politikområdet
- verka för ökad kunskap om och förståelse för de nationella minoriteterna och deras rättigheter
- inhämta råd och sakkunskap från de nationella minoriteterna
- på ett systematiskt sätt främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra berörda aktörer.

Myndigheten ska vidare samarbeta med Sametinget i syfte att åstadkomma enhetlighet och effektivitet i det minoritetspolitiska arbetet. Myndigheten ska även i samarbete med Sametinget senast den 31 mars årligen till regeringen lämna en samlad redovisning av utvecklingen inom minoritetspolitiken.

Enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket är regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner skyldiga att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. I vissa fall ska även en sameby eller en samisk organisation konsulteras. Vidare framgår av 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk att förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem

och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Ett sådant samråd ska ske genom att en förvaltningsmyndighet för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

Webbplatsen minoritet.se tillkom som en kunskapshöjande insats i 2009 års minoritetsreform. Syftet med webbplatsen är att öka den generella kunskapen om minoritetsrättigheter och att synliggöra de nationella minoriteterna i Sverige. Regeringen ansåg att man med en webbplats skulle kunna öka kunskapen och sprida information på både svenska och nationella minoritets-språk på ett effektivt sätt. Genom att information samlades på ett ställe skulle även arbetet inom förvaltningsområdena underlättas. Avsikten var också att webbplatsen skulle kunna användas av skolor för att leva upp till läroplanens krav på kunskap om de nationella minoriteterna (prop. 2008/09:158 s. 53). Sametinget ansvarar för webbplatsen, och i arbetet involveras företrädare för de nationella minoriteterna.

Enligt webbplatsen kan man där genom aktuella reportage lära sig mer om de nationella minoriteternas kultur, språk och vardag. Det går också att hitta information om Sveriges minoritetsåtaganden, aktuell lagstiftning och myndighetsinformation från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län. Webbplatsen sägs också underlätta arbetet inom förvaltningsområdena genom att samla material som rör de nationella minoriteterna på ett ställe.

Utskottets ställningstagande

I motionerna efterfrågas olika åtgärder för att främja de nationella minoritets-språken. I fråga om ökad långsiktighet när det gäller samordning och myndigheternas uppdrag om uppföljning och stöd konstaterar utskottet att MUCF:s instruktion ändrades den 1 januari 2026 samt att Sametinget och företrädare för samiska organisationer nu konsulteras inför att Sametingets instruktion ses över. Utskottet noterar vidare att det pågår ett arbete med att ta fram indikatorer för att följa språkens utveckling. När det gäller ansvaret för webbplatsen minoritet.se noterar utskottet att MUCF har fått i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att ta över och utveckla webbplatsen minoritet.se på ett ändamålsenligt, användarvänligt och kostnadseffektivt sätt.

I fråga om inflytande över utformningen, genomförandet och uppföljningen av utbildnings- och språkpolitiska insatser som berör samiska barn och unga konstaterar utskottet att regeringen och förvaltningsmyndigheter enligt konsultationslagen har en skyldighet att konsultera Sametinget och i vissa fall även en samisk organisation eller en sameby innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna.

Sammantaget ser utskottet inte skäl att ta några initiativ i enlighet med det som efterfrågas i motionsyrkandena, som därmed avstyrks.

Reservationer

1. Minoriteternas språkcentrum, punkt 2 (V, MP)

av Jessica Wetterling (V) och Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2786 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2025/26:3435 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3,

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 46 och

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 och

bifaller delvis motion

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 4.

Ställningstagande

Sedan 2022 har Institutet för språk och folkminnen i uppdrag att driva språkcentrum för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Samiskt språkcentrum inrättades 2010 och drivs av Sametinget. De nationella språkcentrumen ska ge stöd och kunskap som underlättar för språkbärare i hela landet att behålla, ta tillbaka och utveckla sitt språk. Språkcentrumen ska aktivt främja och stimulera till ökad användning av språken, bistå med sakkunskap och sprida kunskaper om språken och hur de revitaliseras. Det långsiktiga målet med åtgärderna är att öka användningen av språken både på individnivå och i samhället i stort samt att främja en fungerande överföring av de nationella minoriteternas språk och kultur till nästa generation. Syftet är att de nationella minoritetsspråken ska leva vidare i Sverige.

Riksrevisionen lyfter i sin granskning av minoritetsspråken fram att både Isof och Sametinget arbetar effektivt med språkcentrum när förutsättningarna finns. De arbetar utifrån språkens särskilda behov och inkluderar språkbärare i sitt arbete. Dessvärre bedömer Riksrevisionen att regeringens kortsiktiga styrning av språkcentrumen har lett till effektivitetsförluster. Riksrevisionen understryker att betydande resurser gått förlorade när Isof och Sametinget i praktiken tvingats att avveckla och därefter återstarta språkcentrumen, till följd av regeringens sena och kortsiktiga beslut. Samtidigt har Isof investerat betydande resurser i att utbilda personal, hitta lämpliga former för arbetet och inventera behov av insatser. Även Sametinget har behövt lägga tid och resurser på att utöka sin verksamhet, för att sedan skala ned den igen.

De nationella minoriteternas kulturer och språk måste stödjas brett och som en del av svenskt kulturarv och mångfald. Flera instanser, däribland språkcentrum, behöver bidra med möjligheter att använda språken, och det allmänna måste tillhandahålla relevant och korrekt information om de nationella minoriteternas språkliga rättigheter. Språkcentrum är också viktiga då utbildningsområdet inte ensamt kan trygga minoritetsspråkens utveckling.

Det är bra att språkcentrumens uppdrag numera, i linje med Riksrevisionens rekommendation, är inskrivet inte bara i Sametingets utan även Isofs instruktion. Mer behöver dock göras. Det är mycket angeläget att regeringen vidtar ytterligare åtgärder för att säkra en långsiktig och permanent verksamhet vid minoritetsspråkens språkcentrum.

I stället för att permanenta finansieringen efter den treåriga uppbyggnadsperioden 2022–2024 valde regeringen att kraftigt minska den. Finansieringen av minoritetsspråkens språkcentrum – samt övriga resurser för språk-vitalisering – måste permanentas. Politiken för de nationella minoritetsspråken ska värna långsiktighet, de nationella minoritetsspråkens egenmakt och ges kraftigt utökade resurser.

Regeringen bör verka i linje med det som anförts.

2. Uppdrag till Skolverket och reglering av fjärrundervisning, punkt 3 (MP)

av Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 2,

bifaller delvis motion

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 2 och

avslår motion

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 3.

Ställningstagande

Riksrevisionen pekar på allvarliga brister i tillgången till undervisning i de nationella minoritetsspråken. Jag välkomnar regeringens beslut att förtydliga Skolverkets sektorsansvar till att även innefatta och stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel. Samtidigt behövs ytterligare insatser. Diskrimineringsombudsmannen har i flera granskningar visat att barns rätt till undervisning i nationella

minoritetsspråk inte alltid tillgodoses i praktiken, trots att de ges tydliga rättigheter i lag. Det handlar bl.a. om bristande kännedom hos huvudmän, låg prioritering av minoritetsspråk och ojämlika förutsättningar i olika kommuner. Sammantaget innebär detta att rätten till utbildning i minoritetsspråk riskerar att bli beroende av bostadsort, snarare än av lagstadgade rättigheter. Jag menar att regeringen här brister i sitt ansvar att säkerställa barns och ungas rätt till sitt språk. När barns rätt till undervisning i nationella minoritetsspråk i praktiken varierar mellan kommuner innebär det en urholkning av rättigheter som staten har ett ansvar att motverka. Det krävs ett regelverk som aktivt främjar – i stället för försvårar – undervisning i nationella minoritetsspråk. Regeringen måste säkerställa att fjärrundervisning är ett reellt och långsiktigt verktyg, inte en tillfällig nödlösning.

Regeringen bör verka i linje med det som anförts.

3. Övriga frågor om statens främjande av de nationella minoritetsspråken, punkt 4 (MP)

av Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 3 och
avslår motion

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkandena
1 och 5–7.

Ställningstagande

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser präglas av kortsiktighet, bristande samordning och otydlig styrning. Jag delar inte regeringens bedömning att dessa brister kan hanteras inom ramen för nuvarande styrning. Tvärtom menar jag att problemen är strukturella och att det krävs långsiktiga stabila uppdrag och resurser. Detta framgår även av mina föregående reservationer i betänkandet.

Riksrevisionens granskning visar att uppföljningen av minoritetspolitiken präglas av kortsiktighet och hög personalomsättning. När långsiktiga uppdrag finansieras genom tillfälliga satsningar försvåras både kompetensuppbbyggnad och kontinuitet i uppföljningen. Detta riskerar att leda till att brister i efterlevnaden av minoritetslagen inte upptäcks eller åtgärdas i tid.

Även Diskrimineringsombudsmannen har pekat på behovet av tydligare ansvar och bättre uppföljning när det gäller minoriteternas rättigheter. Utan en

samlad och långsiktig uppföljning finns en uppenbar risk att rättigheterna urholkas i praktiken, trots att de är tydligt reglerade i lag.

Jag instämmer i Riksrevisionens bedömning att uppföljnings- och stöduppdraget bör göras långsiktigt och föras in i berörda myndigheters instruktioner. Det krävs en stärkt och mer sammanhållen styrkedja, där ansvar, uppföljning och återkoppling hänger ihop.

Sammantaget visar Riksrevisionens rapport att regeringens nuvarande politik inte är tillräcklig för att vända språkbytesprocessen eller uppfylla Sveriges åtaganden gentemot de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Regeringen måste ta kritiken på större allvar och presentera en politik som präglas av långsiktighet, tillit till minoriteternas egenmakt och en tydlig ambition i fråga om att de nationella minoritetsspråken ska leva vidare även för kommande generationer.

Regeringen bör verka i linje med det som anförts.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:62 Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken.

Följdmotionerna

2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkcentrumens behov av stabil finansiering över tid och långsiktiga uppdrag som möjliggör en strukturerad utveckling, vilket behöver återspeglas i kommande budgetpropositioner och regleringsbrev, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att främja läromedelsproduktion och samordna undervisning i minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra uppföljnings- och stöduppdraget långsiktigt och föra in det i berörda myndigheters instruktioner och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktigt och samordnat stöd till de nationella minoritetsspråken, särskilt de samiska språken, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska ges ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i de nationella minoritetsspråken samt att främja och samordna produktionen av läromedel i dessa språk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringen av fjärrundervisning i skolan ska ses över i syfte att öka elevers faktiska tillgång till undervisning i nationella minoritetsspråk, inklusive samiska, oavsett bostadsort och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Institutet för språk och folkminnen (Isof) ska ges ett instruktionsenligt och långsiktigt uppdrag att ansvara för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib, med tillhörande resurser, och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ska ges instruktionsenliga uppdrag att verka för att minoritetspolitikens mål uppnås, att öka kunskapen om de nationella minoriteterna och deras rättigheter samt att systematiskt följa upp och rapportera utvecklingen på området och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för webbplatsen minoritet.se ska placeras hos Länsstyrelsen i Stockholms län, eller en annan lämplig myndighet, och att myndigheten ska ges i uppdrag att utveckla webbplatsens innehåll, tillgänglighet och användarvänlighet som ett samlat nationellt kunskapsstöd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samiska organisationer och Sametinget ska ges reellt inflytande över utformningen, genomförandet och uppföljningen av utbildnings- och språkpolitiska insatser som berör samiska barn och unga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:2786 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att säkra en långsiktig och permanent verksamhet vid minoritetsspråkens språkcentrum och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3435 av Jan Riise m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum efter 2024 och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka nationella språkcentrum och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Kulturutskottets yttrande

Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att ge kulturutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2025/26:62 Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken, de följdmotioner som väckts med anledning av skrivelsen samt tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Kulturutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen och motionerna 2025/26:2786 (V) yrkande 3, 2025/26:3435 (MP) yrkande 3, 2025/26:3775 (MP) yrkande 46, 2025/26:3884 (MP) yrkande 1 och 2025/26:3892 (båda -) yrkande 4. Utifrån de utgångspunkter som kulturutskottet har att beakta anser utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionsyrkandena och föreslå att skrivelsen läggs till handlingarna. I yttrandet finns en avvikande mening (MP).

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för sin bedömning av de slutsatser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnat i rapporten Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser (RiR 2025:16).

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande och att staten kan använda sina resurser mer effektivt, bl.a. genom att fördela resurserna över längre tid i stället för i korta satsningar. Mot den bakgrunden lämnar Riksrevisionen ett antal rekommendationer till regeringen. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att bl.a. ge Institutet för språk och folkminnen ett uppdrag i instruktionen att ansvara för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib.

Regeringen instämmer i huvudsak med Riksrevisionens slutsatser. I skrivelsen redogör regeringen också för de åtgärder som har vidtagits eller planeras för att effektivisera statens insatser för att främja de nationella minoritetsspråken. Åtgärderna omfattar exempelvis ändringar i berörda myndigheters instruktioner i syfte att stärka det långsiktiga arbetet för de nationella minoritetsspråken. Regeringen har bl.a. beslutat om en ändring i instruktionen för Institutet för språk och folkminnen. Ändringen innebar att uppdraget att ansvara för språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib, som tidigare reglerades via myndighetens regleringsbrev, överfördes till myndighetens instruktion. Enligt regeringen finns det sedan 2025 både permanenta och tillfälliga medel avsatta för språkcentrum vid Institutet för språk och folkminnen.

Motionerna

I partimotion 2025/26:2786 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3 framförs att regeringen bör vidta åtgärder för att säkra en långsiktig och permanent verksamhet vid minoritetsspråkens språkcentrum. Motionärerna föreslår att detta bör ges regeringen till känna.

Amanda Lind m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2025/26:3775 yrkande 46 ett tillkännagivande om att stärka nationella språkcentrum. Motionärerna menar att finansieringen av språkcentrumen bör permanentas. Även Jan Riise m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2025/26:3435 yrkande 3 ett tillkännagivande om att finansieringen av minoritetsspråkens språkcentrum bör permanentas.

I kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 1 framförs att språkcentrumen spelar en avgörande roll i arbetet med att revitalisera de nationella minoritetsspråken. Motionärerna menar att tillfälliga uppdrag och minskade anslag har bidragit till ineffektiv styrning och sämre måluppfyllelse i fråga om minoritetsspolitiken. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör dels säkerställa språkcentrumens långsiktiga finansiering, dels reglera språkcentrumens uppdrag genom berörda myndigheters instruktioner i stället för via regleringsbrev eller andra kortsiktiga uppdrag.

Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) föreslår i motion 2025/26:3892 yrkande 4 ett tillkännagivande om att Institutet för språk och folkminnen bör ges ett instruktionsenligt och långsiktigt uppdrag med tillhörande resurser för att ansvara för språkcentrum för finska, meänkieli, jiddisch och romani chib.

Utskottets ställningstagande

De nationella minoritetsspråken har talats under mycket lång tid i Sverige och utgör en viktig del av Sveriges kulturella och historiska arv. Riksrevisionens slutsats att statens insatser inte har varit tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande är därför oroande. Utskottet vill understryka vikten av att samhället på olika sätt uppmuntrar och förenklar för dem som talar språken att föra kunskaperna vidare till nästa generation. Annars är risken stor att språken dör ut. Ett levande språk är också en förutsättning för att kulturen ska fortsätta att utvecklas och spegla samtiden. I detta sammanhang är det centralt att insatserna för att främja de nationella minoritetsspråken är både långsiktiga och ändamålsenliga. Utskottet välkomnar därför regeringens inriktning att arbeta långsiktigt för att hålla minoritetsspråken levande och ser det som positivt att Institutet för språk och folkminnen har fått en instruktionsenlig uppgift att ansvara för språkcentrum samt att Sametingets instruktion ska ändras i syfte att förtydliga dess ansvar inom minoritetsspolitiken. Det är också positivt att det numera finns permanenta medel avsatta för arbetet med språkcentrum vid Institutet för språk och folkminnen. Sammantaget menar utskottet att regeringen bedriver ett mål-inriktat arbete för att främja de nationella minoritetsspråken. Kulturutskottet anser därmed att konstitutionsutskottet bör föreslå att skrivelsen läggs till handlingarna och att motionerna 2025/26:2786 (V) yrkande 3, 2025/26:3435 (MP) yrkande 3, 2025/26:3775 (MP) yrkande 46, 2025/26:3884 (MP) yrkande 1 och 2025/26:3892 (båda -) yrkande 4 avstyrks.

Stockholm den 19 februari 2026

På kulturutskottets vägnar

Mats Berglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Berglund (MP), Malin Danielsson (L), Alexander Christiansson (SD), Björn Wiechel (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Lars Mejern Larsson (S), Jonas Andersson (SD), Azadeh Rojhan (S), Magnus Manhammar (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Anna-Lena Hedberg (SD), Pia Trollehjelm (SD) och Carl Nordblom (M).

Avvikande mening

Avvikande mening (MP)

Mats Berglund (MP) anför:

Jag välkomnar Riksrevisionens granskning av statens arbete med de nationella minoritetsspråken. Rapporten (RiR 2025:16) bekräftar att statens insatser inte är tillräckliga för att nå det minoritetspolitiska målet om att hålla minoritetsspråken och minoritetskulturerna levande.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser präglas av kortsiktighet, bristande samordning och otydlig styrning. Jag delar inte regeringens bedömning att dessa brister kan hanteras inom ramen för nuvarande styrning. Tvärtom menar jag att problemen är strukturella och kräver långsiktiga, stabila uppdrag och resurser.

I rapporten redovisas flera exempel där regeringens långsamhet och bristande styrning av berörda myndigheter har lett till allvarliga effektivitetsförluster och försvårat för berörda myndigheter att fullgöra sina uppdrag. Regeringens återkommande ryckighet leder till förlorad kompetens och sämre måluppfyllelse.

Betydande resurser har gått förlorade när språkcentrumen vid Institutet för språk och folkminnen i praktiken har tvingats att avvecklas och därefter återstartas, till följd av regeringens sena och kortsiktiga budgetbeslut. Även Samiskt språkcentrum har påverkats negativt genom regeringens otillräckliga styrning. Osäkerheten kring finansieringen har lett till förlorad kontinuitet och minskad handlingskraft.

Jag delar därför Riksrevisionens rekommendation att språkcentrumens uppdrag bör skrivas in i ansvariga myndigheters instruktioner och ges permanent finansiering. Jag och mitt parti har länge drivit på för en politik för de nationella minoritetsspråken som värnar långsiktighet, de nationella minoritetsspråkens egenmakt och kraftigt utökade resurser, ett arbete som kommer att fortsätta.

Till skillnad från regeringen anser jag därför att de åtgärder som vidtagits eller aviserats, inte är tillräckliga och att Riksrevisionens rapport därför inte kan anses vara slutbehandlad. Med detta anser jag att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2025/26:3884 (MP) yrkande 1 och 3.

BILAGA 3

Utbildningsutskottets yttrande

Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 22 januari 2026 att ge utbildningsutskottet tillfälle att senast den 19 februari 2026 yttra sig över regeringens skrivelse 2025/26:62 med anledning av Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken samt följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utbildningsutskottet har beslutat att yttra sig över regeringens skrivelse och kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 2 och motion 2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 2 och 3.

Utskottet föreslår att konstitutionsutskottet avstyrker motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Sammanfattning

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser, slutsatser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnar i granskningsrapporten Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser (RiR 2025:16). Riksrevisionen har granskat ett antal myndigheter som ska bidra till målet att hålla de nationella minoritetsspråken levande.

De rekommendationer som Riksrevisionen riktar till Universitets- och högskolerådet och till de universitet och högskolor som ingår i granskningen behandlas inte i regeringens skrivelse.

Riksrevisionens rekommendationer i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen:

- Ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i och främja produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken.
- Se över regleringen av fjärrundervisning och entreprenad, i syfte att främja elevers tillgång till fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk.

Regeringens bedömning och åtgärder i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde

Regeringen välkomnar granskningen och instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser. Regeringen anger att den är angelägen om att arbeta långsiktigt för att hålla minoritetsspråken levande och ser allvarligt på att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Regeringen påpekar att Riksrevisionens granskning utgör ett viktigt underlag för regeringens fortsatta arbete med att bevara och främja de nationella minoritetsspråken.

Långsiktighet och effektiv användning av resurser

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning om att arbetet med att främja de nationella minoritetsspråken kräver långsiktighet och att långsiktiga uppdrag bör regleras i en myndighets instruktion. I april 2022 presenterade regeringen ett handlingsprogram för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken. Regeringen anger att syftet med handlingsprogrammet var att ge en inriktning för det strategiska och långsiktiga arbetet även efter att den tillfälliga finansieringen löpt ut vid utgången av 2024. Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse att det under den tillfälliga förstärkningen för att

genomföra minoritetsspråkpolitiken funnits utmaningar för myndigheterna att förbruka samtliga medel och att rekrytera personal för att få uppdragen genomförda.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att Skolverkets uppdrag om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk ska vara långsiktigt för att resurserna ska användas mer effektivt. I uppdraget ingår att stödja produktion av läromedel i språken och regeringen instämmer i Riksrevisionens uppfattning att staten bör fortsätta med detta. Syftet är att säkerställa att alla elever ska ha tillgång till adekvata läromedel som stöd i sin kunskapsutveckling. Eftersom de nationella minoritetsspråken är små och antalet användare få, begränsar det marknaden och därmed incitamenten för läromedelsförlagen att producera läromedel i minoritetsspråken. Olika granskningar, bl.a. från Europarådet och FN, visar att det generellt finns en brist på uppdaterade läromedel i nationella minoritetsspråk i Sverige.

Fjärrundervisning i minoritetsspråk och undervisning på entreprenad i samiska som modersmål

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse om bristen på lärare i nationella minoritetsspråk och delar bedömningen att elevers tillgång till fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk behöver främjas.

Enligt regeringen innebär Skolverkets uppdrag om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk att myndigheten ska ansvara för att ge ersättning för merkostnader för fjärrundervisning i språken och planera och ansvara för hur fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för huvudmän. Regeringen uppger att Skolverkets redovisning av uppdraget visar att antalet huvudmän som har ansökt om statsbidrag för fjärrundervisning och antalet elever som huvudmän sökt bidrag för har ökat (U2025/00627). Skolverket har inom ramen för uppdraget även köpt uppdragsutbildningar hos lärosäten för att bl.a. öka andelen behöriga lärare i nationella minoritetsspråk och för att öka kompetensen i ett nationellt minoritetsspråk för personal i förskolan.

Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att fjärrundervisningen i de nationella minoritetsspråken bör göras obligatorisk eftersom åtgärder redan har vidtagits för att ge förutsättningar och incitament att använda fjärrundervisning med nuvarande regelverk.

I skollagen (2010:800) finns en bestämmelse (23 kap. 15 §) som bl.a. anger att undervisning i samiska endast får överlämnas på entreprenad till staten. Regeringen noterar att det framgår av Riksrevisionens rapport att denna bestämmelse har tolkats på olika sätt av Sameskolstyrelsen och andra huvudmän. Riksrevisionen anser att bestämmelsen kan tolkas som att den inte hindrar att modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk får överlämnas på entreprenad till någon annan skolhuvudman än staten. Regeringen noterar även att Skolverket enligt Riksrevisionen har uppgett att de anser att bestämmelsen inte är helt tydlig. Regeringen delar därför Riksrevisionens

bedömning att det finns ett behov av att förtydliga regleringen i skollagen av fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk.

När det gäller Riksrevisionens inhämtade uppgifter om Sameskolstyrelsens begränsade kapacitet att erbjuda fjärrundervisning på entreprenad, påpekar regeringen att den följt upp frågan med Sameskolstyrelsen. Sameskolstyrelsen bedömer att den i nuläget kan möta det behov av fjärrundervisning som finns och att den har kunnat möta de senaste årens ökade efterfrågan, då det finns fler behöriga lärare att tillgå och även genom olika organisatoriska lösningar.

Regeringen vidtar åtgärder för att främja elevers tillgång till minoritetsspråken

De nationella minoritetsspråkens ställning i Sverige behöver stärkas, och för att säkra språkens framtid är det nödvändigt att fler utvecklar språkkunskaper. Regeringen noterar att för att leva upp till gällande lagar och internationella åtaganden om nationella minoritetsspråk är det av stor vikt att det finns tillgång till modersmålsundervisning av god kvalitet i nationella minoritetsspråk. Regeringen konstaterar att för att främja en revitalisering av de nationella minoritetsspråken har flera åtgärder genomförts på utbildningsområdet, bl.a. har rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk stärkts för elever som tillhör en nationell minoritet i förhållande till annan modersmålsundervisning. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det behövs en långsiktighet i statens arbete för att öka lärarförsörjningen i nationella minoritetsspråk, tillgängliggöra fjärrundervisning och främja tillgången till adekvata och uppdaterade läromedel. Regeringen bedömer att det som Riksrevisionen skriver i sin rekommendation om att ge Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i och främja produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken utgör ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete. Regeringen kan därför komma att återkomma i frågan.

Regeringen påpekar att fjärrundervisning möjliggör att fler elever kan ta del av modersmålsundervisning i de fall det är svårt att hitta en lämplig lärare. Regeringen har som tidigare nämnts redan vidtagit åtgärder som gäller fjärrundervisningen och beslutade i maj 2025 förordningen (2025:359) om statsbidrag för fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2025. Av regleringsbrevet för budgetåret 2026 avseende Statens skolverk framgår att högst 12 miljoner kronor ska användas för utgifter i enlighet med förordningen. Syftet med bidraget är att fler elever ska kunna få tillgång till fjärrundervisning i något av de nationella minoritetsspråken.

Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att det finns ett behov av att se över bestämmelserna om fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk. Regeringen kan därför komma att återkomma till riksdagen i frågan.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3884 av Jan Riise m.fl. (MP) yrkande 2 vill motionärerna att Skolverket ska ges ett instruktionsenligt uppdrag att främja läromedelsproduktion och samordna undervisning i minoritetsspråk. Det krävs en tydligare nationell samordning, långsiktigt stöd till utbildning av lärare och produktion av läromedel samt ett regelverk som aktivt främjar – i stället för försvårar – undervisning i nationella minoritetsspråk.

I motion 2025/26:3892 av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -) yrkande 2 föreslår motionärerna att Skolverket ska ges ett instruktionsenligt uppdrag att samordna undervisningen i de nationella minoritetsspråken samt att främja och samordna produktionen av läromedel i dessa språk.

I yrkande 3 föreslår motionärerna vidare att regleringen av fjärrundervisning i skolan ska ses över i syfte att öka elevers faktiska tillgång till undervisning i nationella minoritetsspråk, inklusive samiska, oavsett bostadsort.

Kompletterande information

Uppdrag om att samordna undervisningen i, och främja produktionen av läromedel i, de nationella minoritetsspråken regleras i Skolverkets instruktion

Sedan 2015 har Skolverket ett instruktionsenligt uppdrag att ha ett samlat ansvar (sektorsansvar) för frågor om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken inom ramen för sitt verksamhetsområde vilket innefattar att verka samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter (18 § 4 förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk).

Som tidigare nämnts fick Skolverket ett särskilt uppdrag i regleringsbrevet för budgetåret 2022 på området, som handlade om att först förbereda för, sedan ansvara för, nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk. Uppdraget innefattade bl.a. att planera och ansvara för hur fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för alla huvudmän som enligt skollagen ska erbjuda undervisning i språken samt ta fram en modell för ekonomisk ersättning till de huvudmän som väljer att använda fjärrundervisning. Uppdraget innefattade även att stödja produktionen av, främja utvecklingen av och tillgången till läromedel inom nationella minoritetsspråk. I regleringsbrevet för budgetåret 2024 förlängdes uppdraget så att det skulle slutredovisas den 30 december 2025. Den 16 december publicerade Skolverket slutredovisningen Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk (U2025/00627).

Den 16 december 2025 beslutade riksdagen om budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 16, bet. 2025/26:UbU1, rskr. 2025/26:124). I och med detta beslut flyttades en del av tidigare avsatta medel för nationell samordning av nationella minoritetsspråk från anslaget 1:5 Utveckling av

skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet till myndighetens förvaltningsanslag, anslaget 1:1 Statens skolverk. Anslaget ökas därför med 10 400 000 kronor fr.o.m. 2026.

Den 23 december 2025 beslutade regeringen även om en ändring av 18 § 4 i Skolverkets instruktion som innebär att uppdraget som tidigare låg i regleringsbrevet nu flyttades in i instruktionen. Det befintliga sektorsansvaret förtydligas alltså till att även innefatta att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel.

Utskottets ställningstagande

Utbildningsutskottet välkomnar den skrivelse regeringen har överlämnat med anledning av Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att rapporten är ett viktigt bidrag till regeringens långsiktiga arbete för att hålla minoritetsspråken levande.

Av skrivelsen framgår att regeringen ser allvarligt på att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Utskottet noterar att regeringen, efter att ha överlämnat skrivelsen till riksdagen, har beslutat om en ändring i Skolverkets instruktionsenliga sektorsansvar för frågor om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Ändringen innebär att uppdraget förtydligats till att även omfatta att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel. Av skrivelsen framgår att regeringen även kan komma att återkomma i frågan om en översyn av bestämmelserna om fjärrundervisning och undervisning på entreprenad när det gäller modersmålsundervisning i samiska och samiska som modernt språk. Enligt utskottet är regeringens åtgärder och bedömningar väl avvägda.

Därmed anser utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2025/26:3884 (MP) yrkande 2 och motion 2025/26:3892 (-) yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 17 februari 2026

På utbildningsutskottets vägnar

Joar Forssell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Joar Forssell (L), Anders Ygeman (S), Patrick Reslow (SD), Kristina Axén Olin (M), Linus Sköld (S), Robert Stenvik (SD), Johanna Rantsi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Rose-Marie Carlsson (S), Oliver Rosengren (M), Mathias Bengtsson (KD), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Niklas Sigvardsson (S), Nadja Awad (V) och Madeleine Atlas (C).

Avvikande mening

Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken (MP)

Camilla Hansén (MP) anför:

Riksrevisionen pekar på allvarliga brister i tillgången till undervisning i de nationella minoritetsspråken. Jag välkomnar regeringens beslut att förtydliga Skolverkets sektorsansvar till att även innefatta att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och främja tillgången till läromedel. Men ytterligare insatser behövs. Diskrimineringsombudsmannen har i flera granskningar visat att barns rätt till undervisning i sitt nationella minoritetsspråk inte alltid tillgodoses i praktiken, trots tydliga rättigheter i lag. Det handlar bl.a. om bristande kännedom hos huvudmän, låg prioritering av minoritetsspråk och ojämlika förutsättningar mellan kommuner. Sammantaget innebär detta att rätten till minoritetsspråk i utbildningen riskerar att bli beroende av bostadsort, snarare än av lagstadgade rättigheter. Det krävs därför även ett regelverk som aktivt främjar – i stället för försvårar – undervisning i nationella minoritetsspråk. Regeringen måste säkerställa att fjärrundervisning är ett reellt och långsiktigt verktyg, inte en tillfällig nödlösning.

Därmed anser jag att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2025/26:3884 (MP) yrkande 2.